

DISSERTATIO VIII.

De Gratia habituali.

QUIDQUID circa gratiam habitualem alicujus erit momenti, duobus in capitibus complectemur. In 1°. de illius natura; in 2°. de ipsius effectibus disputabitur.

CAPUT PRIMUM.

De natura Gratiae habitualis.

GRATIA habitualis quæ etiam dicitur *sanctificans, justificans*, definiiri potest: *donum Dei super-naturale, animæ inherens per modum habitûs, quo homo efficitur justus, Deo gratus, filius Dei adoptivus, & heres vitæ æternæ*. Ne quid autem obscuritatis habeat hæc definitio, nonnullas illius voces explanabimus. Dicitur 1°. *Donum inherens animæ*, quibus verbis receditur à Lutheranorum & Calvinistarum errore, qui contendunt gratiam sanctificantem interius animam non afficere; sed externum esse Dei favorem, peccata condonantis, & imputantis justitiam quâ Deus ipse justus est, vel ipsamet Christi justitiam: quem error em profligabimus.

Dicitur 2°. *Per modum habitûs*, quo significatur eam, quamvis amitti possit, esse tamen aliquid stabile & permanens; & sic à gratia actuali

distinguitur, quæ per modum actûs, sive motio-nis transeuntis conceditur.

Dicitur 3°. *Quo homo efficitur justus, filius Dei adoptivus & heres vitæ æternæ*. Per gratiam enim *habitualem & sanctificantem*, Christo filio Dei conjungimur, tanquam membrum capiti, eodemque vivimus spiritu. Hinc illud Joannis: *Quotquot receperunt eum, dedit eis potestatem filios Dei fieri, qui non ex sanguinibus, neque ex voluntate carnis, . . . sed ex Deo nati sunt.* (Joan. 1.) Videte, inquit idem Apostolus, *qualem caritatem dedit nobis Pater, ut filii Dei nominemur & simus.* (1. Joan. 3. 1.) Undè sequitur hominem per gratiam sanctificantem constitui vitæ æternæ heredem; siquidem ex Apostolo, *si filii & heredes; heredes quidem Dei, coheredes autem Christo*; (Rom. 8. 11.) id est, ejusdem cum Christi gloriæ participes. Infixum igitur animo sedeat illud S. Leonis hortamentum: *Agnosce, ô Christiane, dignitatem tuam, & divinæ consors factus naturæ, noli in veterem vilitatem degeneri conversatione redire; memento oujus capitis & cujus corporis sis membrum.* (Serm. 1. de Nativ.)

Quæres 1°. An gratia habitualis & sanctificans à caritate habituali reverâ sint distincta.

Resp. non paucos Theologos gratiam illam à caritate distinguere, hac potissimum ratione adductos, quod de gratia & caritate, tanquam de rebus distinctis, loquantur Scripturæ: *Gratia Domini nostri Jesu Christi, & caritas Dei, & communicatio Sancti Spiritus sit cum omnibus vobis.* (2. Cor. 13. 13.) Eo loci, inquirunt, particula & veram distinctionem exprimit gratiam inter & caritatem.

Hanc vero opinionem approbare non possumus. Quidquid enim gratiæ *habituali* tribui solet, id etiam caritati sacre Litteræ adscribunt. Nam 1°. gratia sanctificans filios Dei nos efficit: atqui idem de caritate affirmat S. Joannes: *Omnis qui diligit,*

ex Deo natus est. (1. Joan. 4. 7.) 2°. Gratia justificans Deo gratos & acceptos nos reddit: atqui id etiam præstat caritas. *Qui diligit me, diligitur à Patre meo*, ait Christus. (Joan. 14. 21.) 3°. Gratia vitam spiritalem nobis inspirat: atqui idem operatur caritas: *Scimus*, inquit Joannes, *quoniam translati sumus à morte ad vitam, quoniam diligimus fratres. Qui non diligit, manet in morte.* (1. Ep. 3. v. 14. & 15.) 4°. Gratia non intimè Deo conjungit; sed eundem effectum parit caritas. *Qui manet in caritate, in Deo manet, & Deus in eo.* (1. Joan. 4. 16.) 5°. Gratia semen est vitæ æternæ ad quam nos perducit; idem vero de caritate prædicatur: *Coronam vitæ repromisit Deus diligentibus se*, ait S. Jacobus. (Cap. 1. 12.)

Objectus autem Apostoli textus, quo potissimum nituntur qui aliter sentiunt, nihil probat, quia particula & invidium non est veræ distinctionis argumentum. Sint in exemplum hæc Apostoli verba: *Benedictus Deus & Pater Domini nostri Jesu Christi.* (2. Cor. 1. 3.) Numquid particula & veram proprièque dictam importat distinctionem Deum inter & Patrem, ita ut Deus non sit Pater Domini nostri Jesu Christi? Numquid ob interjectam particulam &, *gratia, caritas Dei, & communicatio Sancti Spiritus* ita distinguuntur, ut gratia & caritas Dei non sint *communicatio Sancti Spiritus*? Nihil igitur gravitatis habet argumentum quod afferunt adversarii.

Quæres 2°. Utrum gratia *habitualis*, sive sanctificans, possit cum peccato mortali sociari.

Resp. non posse: quomodo enim fieri potest ut aliquis simul à Deo sit averfus; ad aliumque conversus, Deo amicus simul & inimicus? Atqui per quodvis peccatum mortale homo est averfus à Deo, inimicus Deo, ipsique exosus; per gratiam vero sanctificantem homo est ad Deum conversus, amicus Dei, ab ipsoque dilectus; ergo gratia

habitualis & sanctificans cum peccato quolibet mortali nullo modo potest consistere. *Quæ participatio justitiæ cum iniquitate? aut quæ societas lucis ad tenebras?* (2. Corinth. 6. 14.)

Quæres 3°. An homo sine gratia habituali & sanctificante aliquando benè operetur.

Resp. id esse certissimum. In hoc enim errarunt Wiclefus, Joannes Hus, Lutherus & Calvinus, quod peccatum esse docuerint, quiddam operis sine gratia sanctificante perficitur.

Prob. 2°. ex Scriptura. Publicanus de quo loquitur S. Lucas, (cap. 18.) nondum erat gratia sanctificante instructus, cum oculos in terram dejiciens, pectus suum percutiens, peccatorem se esse confitebatur, Deumque suppliciter orabat, ut sibi propitius foret: atqui tamen hujusmodi actus boni erant; siquidem ad ipsius justificationem obtinendam conculerunt. *Ista confessio (Publicani)*, ait Augustinus, *meruit justificationem.* (Tract. 44. in Joan. n. 13.) Ergo, &c.

Præterea (Ad. Apost. 10.) legitur Cornelii orationes & elemosynas fuisse Deo gratas & acceptas: atqui ex S. Augustino (Epist. 127. cap. 11. n. 36.) Cornelius nondum erat justificatus. Ibi enim inter eos recensetur in quibus, licet Deus aliquid boni operetur, nondum tamen per gratiam sanctificantem inhabitat; ergo, &c.

Prob. 2°. ex Conciliis generalibus. Constantiense (Sess. 15.) istam Wiclefi propositionem damnavit: *Omnia peccatoris opera sunt peccata.* Ibidem inter Joannis Hus errores numeratur hæc propositio: *Sine gratia sanctificante nullum bonum opus fieri potest.* Concilium etiam Tridentinum contra Lutherum & Calvinum sic definit: *Si quis dixerit omnia opera quæ ante justificationem fiunt, esse peccata, anathema sit.* (Sess. 6. de justificat. can. 7.)

Prob. 3°. Ratione. Opera quæ ad justificationem

conducunt, non sunt peccata; siquidem homo per delicta ad justificationem non accedit, sed magis ab ea recedit: atqui in homine peccatore, gratia sanctificante destituta, præcedunt opera quibus ad justificationem sese comparat; quales sunt actus fidei, spei, amoris Dei, &c. ergo, &c.

Dices: Arbor mala non potest bonos fructus facere, ut dicitur. (*Matth. 7.*) Atqui peccator nondum justificatus arbor est mala; ergo, &c.

Resp. dist. min. Peccator, quatenus spectatur ut peccator, est arbor mala, conc. quatenus agit ex gratiæ actualis auxilio, neg.

Porro, eum dicimus peccatorem aliquid boni interdum operari, eum supponimus auxiliante Dei gratiâ adjutum: atqui sub illo respectu non est arbor mala. S. enim Augustinus, *Lib. 4. contra Julianum, cap. 3.*) per malam arborem intelligit perversam voluntatem: atqui voluntas peccatoris, quatenus ex gratiæ divini impulsu operatur, prava dici non potest; ergo nec arbor mala.

CAPUT II.

De Gratia habitualis effectibus.

DUO sunt præcipui gratiæ habitualis effectus; nempe justificatio & meritum. De illo posteriori commodius disputaturi sumus in Tractatu de actibus humanis. De priori igitur duntaxat hic sermo erit. Justificationis autem nomine intelligitur justitiæ & sanctitatis acquisitio, quæ Deo gratus aliquis efficitur. De ea tria quæri solent, nimirum quænam sint præviæ ad illam obtinendam dotes, & quæ illius natura & proprietates.

ARTICULUS

ARTICULUS PRIMUS.

De præviis ad Justificationem obtinendam dotibus.

1°. Nullam in parvulis, ut justificationem accipiant, requiri præparationem certum est ex universalis Ecclesiæ Traditione, quæ infantes apud quos nullus est rationis usus, hætenus baptizavit ad delendam peccati originalis maculam, sanctitatemque ipsis conferendam. Quapropter Concilium Tridentinum. (*Sess. 7. de Baptism. can. 13.*) eos anathemate percutit, qui docuerint parvulos, cum ad annos discretionis pervenerint, iterum esse baptizandos. Enimvero, si primi Adami in Deum rebellio parvulis nocere potuit, quanto magis secundi Adami, id est, Christi obedientia illis proderit!

2°. Constat, tum apud Catholicos, tum apud Pseudo-Reformatos, adultum sine præviis quibusdam dotibus non justificari. Nam Scripturæ iis tantum peccatoribus spem ventæ præbent, qui ad illam obtinendam sese comparaverint. *Si impius egerit penitentiam, ... vitâ vivet.* (*Ezech. 18.*) Judæos sic hortatur S. Petrus: *Pœnitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum.* (*Act. Apost. 2. 38.*) Tritum est etiam illud Augustini effatum: *Qui fecit te sine te, non justificat te sine te.*

Quæres 1°. quænam sint, juxta Catholicos, dotes ad justificationem necessaria.

Resp. Septem requirit Concilium Tridentinum, quæ totidem sunt veluti gradus quibus ad justitiam pervenitur. Prima autem est fides quæ tanti operis quasi fundamentum præmitti debet. Fides vero illa est quæ peccatores credunt *vera esse quæ divinitus revelata & promissa sunt; atque illud in-*